

УДК 338

Стещенко О.О.

*аспірант кафедри бухгалтерського обліку
Університету державної фіскальної служби України*

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

АНОТАЦІЯ

У статті розглянуто особливості діяльності держави щодо регулювання розвитку малого бізнесу в Україні та його впливу на національну економіку. Досліджено роль державного регулювання розвитку малого бізнесу в сучасних умовах. Розглянуто основні проблеми розвитку малого бізнесу в Україні, запропоновано комплекс заходів щодо їх вирішення.

Ключові слова: малий бізнес, держава, державна фінансова підтримка, методи державного регулювання, активізація малого бізнесу.

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрены особенности деятельности государства по регулированию развития малого бизнеса в Украине и его влияния на национальную экономику. Исследована роль государственного регулирования развития малого бизнеса в современных условиях. Рассмотрены основные проблемы развития малого бизнеса в Украине, предложен комплекс мероприятий по их решению.

Ключевые слова: малый бизнес, государство, государственная финансовая поддержка, методы государственного регулирования, активизация малого бизнеса.

ANNOTATION

The article considers the peculiarities of the state's activity in regulating the development of small business in Ukraine and its impact on the national economy. The role of state regulation of small business development in modern conditions is researched. Also, the main problems of small business development in Ukraine are considered and a set of measures for their solution is proposed.

Key words: small business, state, state financial support, methods of state regulation, activation of small business.

Постановка проблеми. Структурні перетворення національної економіки, посилення глобалізаційних процесів обумовлюють необхідність відповідних трансформацій підприємницького сектору, важливою складовою якого є малий бізнес. Динамічний розвиток малого підприємництва є чинником формування конкурентного середовища, прискорення науково-технічного прогресу, зростання рівня зайнятості, формування середнього класу. Це досягається шляхом оперативного реагування у відповідь на зміни у зовнішньому середовищі, внаслідок чого зростає національна конкурентоспроможність. Як свідчить досвід розвинених країн, досягнення цієї мети в умовах економічної нестабільності та рецесії можливе лише завдяки здійсненню зваженої державної фінансової політики підтримки малого бізнесу. З огляду на зазначене доцільними є підвищення рівня ефективності державних та регіональних програм підтримки, обґрунтування пріоритетності підтримки малих підприємств за видами економічної діяльності та оптимізація застосовуваних державою фінансових інструментів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розвиток теоретичних і прак-

тичних аспектів формування та реалізації окремих складових державного регулювання розвитку малого бізнесу зроблено такими вітчизняними науковцями, як І. Анацька [1], З. Варналій [2], С. Волосович, В. Гаврилук, О. Ганенко, Л. Дмитриченко, В. Жук, С. Качула, О. Квасниця, І. Луніна, А. Мазаракі, Н. Поповенко, К. Пейчева, Р. Слав'юк, Н. Чала, В. Федосов, І. Чугунов, Л. Яценко.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є вдосконалення теоретичних засад методів регулювання діяльності малих підприємств в Україні, розкриття особливостей державної політики підтримки малого бізнесу, визначення основних проблем, які виникають на шляху здійснення їх діяльності, а також пропозиція шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Становлення та розвиток ринкових відносин в Україні тісно пов'язані зі збільшенням ефективності діяльності малих підприємств. Малий бізнес як чинник зростання національної конкурентоспроможності є характерною ознакою сучасної розвиненої економіки. Проте нині внесок малих підприємств у розвиток економіки є недостатнім. У період криз постає необхідність державної підтримки підприємств, а особливо малого та середнього бізнесу. Сучасний стан фінансового ринку в Україні зумовив погіршення показників фінансової діяльності суб'єктів господарювання, що призвело до масових банкрутств підприємств. Стратегічно важливе значення малого бізнесу для соціально-економічного розвитку держави є одним з головних аргументів, яким обґрунтовується доцільність його державної підтримки. Крім того, загальний податковий режим певною мірою порушує принцип конкуренції, ставлячи малі підприємства в невідгдане становище порівняно з великими.

Державне регулювання малої підприємницької діяльності є системою економічного, соціального, організаційного, правового та політичного забезпечення сприятливого бізнес-клімату для формування й розвитку малого підприємництва. Реалізація справедливої регуляторної політики держави у сфері малого бізнесу сприяє реалізації його потенціалу як одного з векторів економічного зростання [3].

Розглядаючи поняття державної підтримки малого підприємництва, бачимо, що здебільшого воно трактується як сукупність методів та форм сприяння розвитку малого підприємництва з урахуванням інтересів держави

та суб'єктів господарювання. Проте сьогодні відсутня одностайність у поглядах науковців на визначення поняття державної підтримки. Найдоцільніші з них представлені в табл. 1.

Верховна Рада України забезпечує нормативно-законодавчу базу державної політики підтримки щодо прийняття законів та інших актів. Національний банк України, згідно із Законом України «Про Національний банк України» [6] від 20 травня 1999 року № 679-XIV, проводить монетарну політику, виступає основним регулятором грошово-кредитного ринку та здійснює вплив на кредитну активність банків через встановлення норм та правил їх діяльності, зокрема офіційної облікової ставки для задоволення попиту суб'єктів підприємницької діяльності в додаткових коштах. Встановлюючи облікову ставку, Національний банк України впливає на процентну ставку за кредитами комерційних банків. Так, чим вище облікова ставка, тим вище процентна ставка комерційного банку, отже, тим більше фінансових ресурсів доводиться витратити суб'єкту господарювання для обслуговування кредиту. До того ж зі зростанням процентних ставок за кредитами попит на такі ресурси серед суб'єктів підприємництва зменшується.

Провідне місце у системі державної підтримки розвитку малого бізнесу посідає фінансова підтримка, механізм надання якої започатковано Постановою Кабінету Міністрів України «Про порядок надання фінансової підтримки підприємствам» від 19 жовтня 1994 року № 645. Проте вона могла надаватися лише державним підприємствам чи підприємствам, у майні яких частка державної власності перевищувала 50%. Це обмежувало можливості підприємств інших форм власності. Відносини, пов'язані з розвитком малого підприємництва в нашій країні, базуються на засадах Конституції (головного Закону України) та регулюються Господарським, Цивільним, Податковим кодексами [7], Законом «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», іншими законодавчими актами та міжнародними договорами, згода на обов'язковість дотримання яких надана Верховною Радою України [8].

Відповідно до цих нормативних документів поняття малого бізнесу в Україні об'єднує такі дві категорії [8]:

1) суб'єкти малого підприємництва (юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, середня кількість працівників яких за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності яких не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України);

2) суб'єкти мікропідприємництва (зазвичай фізичні особи-підприємці, у яких вказані показники не перевищують 10 осіб та 2 мільйонів євро відповідно).

З метою сприяння розвитку малого бізнесу з 1999 року в Україні запроваджено спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва. Плюсів і мінусів цієї системи, що залежать від умов здійснення підприємницької діяльності, господарських операцій та від величини його доходів, досить багато. Питання спрощеної системи оподаткування є одним з найважливіших для суб'єктів малого підприємництва та держави, оскільки у зовнішньоекономічному просторі необхідно забезпечити стабільний економічний розвиток малого підприємництва як одного з важливих елементів у ринковій системі.

Спрощена система оподаткування – спеціальний податковий режим, запроваджений для зниження податкового навантаження та стимулювання малого підприємництва в Україні. Спрощена система оподаткування значно легша з точки зору ведення бухгалтерського обліку, хоча має низку обмежень. Так, існує список дозволених для цієї системи оподаткування видів діяльності. Окрім цього, існують обмеження припустимого обсягу доходу та кількості найманих робітників. За весь час існування застосовувати спрощену систему оподаткування могли як фізичні особи-підприємці, так і юридичні особи [7].

Єдиний податок із суб'єктів малого підприємництва завжди був і залишається вагомим джерелом надходжень місцевих бюджетів та є серйозним важелем державного регулювання діяльності підприємств і малих підприємств, які є суб'єктами спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності. Практика оподаткування доходів суб'єктів малого підприємництва

Таблиця 1

Підходи до визначення поняття «державна фінансова підтримка малого бізнесу»

№	Представники	Зміст	Перевага	Недолік
1	З. Варналій [2, с. 25]	Розуміння державної фінансової підтримки через її складові.	Виокремлення у складі бюджету видатків для підтримки малого бізнесу.	Трактування державної фінансової підтримки через прямі методи.
2	О. Ганенко [4, с. 21]	Ототожнення державної та державної фінансової підтримки.	Акцентування уваги на пріоритетності державної фінансової підтримки.	Ототожнення цілого й частини.
3	В. Жук [5, с. 85]	Розгляд державної підтримки в контексті окремих видів діяльності малого бізнесу.	Виокремлення пріоритетних видів малого бізнесу.	Містить не всі складові державної фінансової підтримки.

Джерело: розроблено автором на основі джерел [2; 4; 5]

єдиним податком за усі роки його існування свідчить про те, що він є одним з найбільш ефективних засобів стимулювання розвитку малого підприємництва, гармонізації економічних інтересів держави та платників податків, а також забезпечення зайнятості населення.

Спроцена система оподаткування введена з метою підтримки малого підприємництва на етапі започаткування власного бізнесу зі встановленням досить простих та прозорих правил оподаткування, визначення бази оподаткування та мінімізації процедур обліку й звітності з метою покращення бізнес-клімату. Розвиток малого бізнесу є найбільш ефективним інструментом ринкового реформування економіки. Важливість цього сектору економіки виявляється в тому, що збільшується кількість зайнятого населення, в результаті чого збільшується рівень доходу населення, а це приводить до того, що зростає сукупний попит, наслідком якого є збільшення виробництва.

Тезис про обов'язкову державну підтримку суб'єктів малого підприємництва видається настільки беззаперечним, що серйозних наукових досліджень стосовно її доцільності в національному масштабі останніми десятиріччями не провадилося. Проте сучасний стан економіки країни та нелегкий шлях реформування знову підіймають проблему визначення економічної та політичної доцільності державної підтримки саме цієї категорії суб'єктів підприємництва (табл. 2).

В таких умовах основними цілями державної політики є:

- створення сприятливих умов щодо ефективної підприємницької діяльності;
- розвиток малого бізнесу як чинника створення конкурентного середовища та середнього класу в суспільстві;
- розвиток самозайнятості громадськості;

- збільшення відсотку участі представників малого бізнесу у формуванні ВВП;
- забезпечення організаційно-правових і соціально-економічних основ бізнесу;
- встановлення та забезпечення етико-правових норм підприємництва;
- забезпечення розвитку підприємницької інфраструктури;
- реалізація політики охорони навколишнього середовища.

Державним органам слід звернути увагу на фінансові заходи в регулюванні малого підприємництва. Говорячи про елементи фінансової політики, О. Тимченко [9] вважає, що держава повинна використовувати такі інструменти підтримки розвитку малого бізнесу:

- розробка механізму надання пільг (більш лояльна податкова політика);
- забезпечення простої системи сплати податків;
- розробка інструментів інвестиційного та кредитного забезпечення;
- надання допомоги щодо матеріально-технічного забезпечення.

Сьогодні актуальним питанням залишається також дослідження податкових механізмів державного регулювання підприємництва, які існують на сучасному етапі розвитку економіки. Г. Болотова [10] наголошує на побудові ефективної державної податкової політики на основі таких дій:

- загальний податковий тиск слід зробити оптимальним і постійним (незалежно від рівня масштабів та ефективності діяльності бізнесу);
- зниження кінцевого податкового навантаження для підприємств малого бізнесу має забезпечуватися за рахунок наданих їм пільг.

Особливої уваги заслуговує дослідження механізмів державного регулювання малого бізнесу на регіональному рівні [11, с. 58]. Слід наголоси-

Таблиця 2

Аргументи «за» та «проти» державної підтримки малого бізнесу

№	«За»	«Проти»
1. Економічний мотив		
	Деякі послуги економічно доцільно надавати тільки в межах малого бізнесу, орієнтованого на кінцевого споживача та найбільш до нього наближеного.	Малий бізнес не дає значну питому вагу ВВП, податки, зайнятість порівняно із середнім та великим бізнесом, тому варто підтримувати останні.
	Малий бізнес найшвидше реагує на зміну динаміки ринку, попиту тощо.	Часто малий бізнес не створює реальний продукт, а є посередником, що приводить до зростання вартості товарів чи послуг для кінцевого споживача.
	Податки малих підприємств та мікропідприємств найчастіше формують місцеві бюджети, тому їх підтримка вигідна громаді.	Податки малих підприємств та мікропідприємств мають незначну питому вагу в доходах місцевих бюджетів.
2. Соціальний мотив		
	Держава має мотивувати розвиток підприємництва, а малий бізнес є його першоджерелом.	Держава не має нікого підтримувати, бо сенс ринкової економіки полягає в саморегуляції, а штучна підтримка створює нежиттєдайні господарчі організми.
	Малий бізнес може слугувати інструментом зняття соціальної напруги для окремих категорій населення.	Наявність пільг у галузі оподаткування за виконання малим бізнесом певних умов створює підґрунтя для корупції.

Джерело: складено автором на основі джерела [2]

ти на тому, що державне регулювання з розвитку бізнесу є елементом економічної політики на центральному та регіональному рівнях з відповідними повноваженнями як центральних органів влади, так і регіональних владних структур. Згідно з метою щодо підвищення ефекту взаємодії між малим, середнім та великим бізнесом, а також владою О. Деренько [12, с. 46] пропонує вжиття низки заходів державного регулювання на регіональному рівні, а саме:

– створення регіональних центрів кооперації та субконтрактації щодо підготовки пропозицій з розвитку взаємовигідної співпраці між структурами бізнесу, інтеграції їх у міжрегіональне та міжнародне співробітництво;

– створення єдиного координаційного центру (як акумулятора інформації щодо наявності тимчасово невикористаних спеціалізованих виробничих, складських або інших приміщень великих підприємств, які можуть бути здані в оренду (реалізовані) малому бізнесу на умовах формування справедливої ціни на них, а також обладнання та техніки).

Наприклад, Н. Поповенко [13, с. 112] пропонує розробляти регіональні програми підтримки малого бізнесу з економічною спеціалізацією та регіональними особливостями, а також за рівнем потенційних можливостей регіону та наявності актуальних сировинних потужностей. На думку О. Чанхі, головними задачами держави є максимізація отриманого прибутку, правильний та раціональний розподіл наявних ресурсів та надання інвестиційної допомоги саме тим господарствам, які цього справді потребують.

До основних проблем розвитку малого підприємництва слід віднести такі.

1) Загальний стан економіки України. На тенденції розвитку малого підприємництва безпосередньо впливає негативна динаміка основних макроекономічних показників.

2) Монополізація бізнесу. Для нормального розвитку малого та середнього бізнесу необхідно зменшити масштаби монополізації великого бізнесу. Адже зараз в Україні великі підприємства просто витісняють дрібний бізнес. В результаті невелика кількість великих гравців просто поглинає ринки.

3) Низька конкуренція на внутрішніх ринках. У багатьох сферах спостерігається висока концентрація великих підприємств, а показники виходу на ринок нових фірм залишаються низькими. Кількість суб'єктів малого бізнесу в більшості країн перевищує 95% від загальної кількості суб'єктів, що провадять підприємницьку діяльність.

4) Обмежений доступ до фінансових ресурсів. Малий бізнес має менші можливості для розвитку, оскільки за однакового рівня фінансового тиску великі підприємства мають суттєво більші можливості щодо залучення фінансових ресурсів.

5) Обмежений доступ до ринку. Порівняно з великими корпораціями суб'єкти малого

бізнесу мають менші можливості розширення географії збуту своєї продукції, а також участі в державних закупівлях.

б) Технологічні бар'єри, зокрема обмежений доступ до інновацій та досліджень. Через брак фінансових та людських ресурсів малі підприємства мають незначні можливості самостійно реалізовувати дослідницькі проекти, спрямовані на постійне технічне та технологічне вдосконалення.

Вирішення зазначених проблем розвитку малого бізнесу в Україні має стати одним з ключових напрямів державної політики, адже саме мале підприємництво сприятиме значному підвищенню ефективності реалізації вітчизняного економічного потенціалу, оптимізації участі України в міжнародному поділі праці, посиленню конкурентоспроможності національної економіки [11, с. 87].

Різноманітність видів суб'єктів малого бізнесу та часом цілком відмінні потреби вимагають впровадження індивідуальних підходів до державної підтримки для кожного з них, відповідно, перелік податкових інструментів часто сильно різниться. Наприклад, малі підприємства, які прагнуть зростання, потребують фінансування, полегшити доступ до якого держава може завдяки наданню пільгових кредитів, державних гарантій чи компенсації відсотків за залученими кредитами, запровадженню податкового кредиту на принципах платності та повернення. Молодим інвестиційним підприємствам необхідні доступ до венчурного капіталу, створення інфраструктури, пряма бюджетна підтримка, дослідницькі податкові кредити тощо. Підтримка фермерських господарств в сучасному світі здійснюється за рахунок прямих бюджетних дотацій, застосування яких по відношенню до інших суб'єктів малого бізнесу часто є недоречним. Аналіз передового світового досвіду застосування фіскальних інструментів підтримки малого бізнесу залежно від цільового призначення дає змогу виділити декілька груп таких інструментів (табл. 3).

На відміну від країн ЄС, Україна, де підтримку малого бізнесу також проголошено одним з головних пріоритетів економічної політики, досягла значно меншого прогресу в розбудові системи його фіскальної підтримки. Запровадження спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності розглядається як значне досягнення, хоча в більшості країн ЄС воно є лише механізмом подолання порушення нейтральності податкової системи. За нинішніх умов сама по собі спрощена система оподаткування вже не здатна бути стимулом активізації сектору малого бізнесу. Хаотичні та різкі зміни умов ведення бізнесу, непрогнозована фіскальна політика, високий рівень корупції призвели до того, що кількість суб'єктів малого бізнесу останніми роками почала зменшуватися. У зв'язку з цим в Україні необхідно переглянути систему податкових інструментів підтримки малого підприємництва, щоби сформувані потужний імпульс для його розвитку.

Таблиця 3

Світовий досвід підтримки розвитку малого бізнесу

№	Інструмент	Значення
1	Інструменти, спрямовані на розширення внутрішніх фінансових ресурсів для активізації операційної діяльності підприємств, тобто податкові пільги.	Знижена загальна ставка податку на прибуток. Зокрема, в Канаді для суб'єктів підприємницької діяльності, дохід яких за рік не перевищує 500 тисяч канадських доларів, ставка державного податку на прибуток становить 11%, тоді як для інших – 15%.
2	Інструменти, спрямовані на зниження фінансового навантаження для інвестицій.	Надання підприємцям можливості створювати спеціальні інвестиційні резерви (Tax break on investment reserves), які розширюють можливості їх самофінансування. В таких резервах дозволяється акумулювати частину прибутку без оподаткування. Такий інструмент застосовується в Угорщині.
3	Інструменти стимулювання інноваційної діяльності	У Франції для представників малого бізнесу, що здійснюють інноваційну діяльність, а також для підприємств, що мають статус «молода інноваційна компанія», та для підприємців надається дослідницький податковий кредит зі ставкою 50% у рік здійснення інноваційного проекту і 40% у другий рік.
4.	Інструменти, спрямовані на стимулювання зайнятості.	Як правило, для стимулювання створення додаткових робочих місць уряди намагаються зменшити витрати малих підприємств на обов'язкові страхові соціальні внески роботодавця. Останній інструмент використовується в Канаді, де для малого бізнесу запроваджений податковий кредит на зайнятість.

Джерело: складено автором на основі джерела [2]

Основними заходами з боку держави щодо вдосконалення податкових інструментів підтримки малого підприємництва в Україні повинні стати такі.

1) Зменшення податкових перешкод для зміни організаційно-правової форми ведення підприємницької діяльності. Під час започаткування свого бізнесу більшість власників малих підприємств вибирає статус фізичної особи – підприємця, проте через певний час у разі зростання масштабу діяльності у них може виникнути бажання створити юридичну особу. Така дія позначатиме розвиток бізнесу, тому державі необхідно підтримати цей процес і забезпечити «безперервність» підприємства.

2) Розширення внутрішніх джерел фінансування в умовах обмеженості доступу до кредитних ресурсів і надмірно високої вартості боргових ресурсів. Високі ставки кредитів, жорсткі умови і тривалий термін їх отримання, брак достатнього забезпечення суттєво знижують шанси малих підприємців на отримання доступу до зовнішніх фінансових ресурсів.

3) Стимулювання технологічного оновлення малого бізнесу. Перспективною для України може стати інвестиційна технологічна знижка. Механізм її адміністрування полягає в тому, що підприємству дозволяється списати на витрати до 150% вартості придбаної новітньої технології. Для цього воно має отримати висновок незалежної установи, що підтверджує той факт, що на момент придбання нового технологічного рішення технологія використовується у світі не більше 5 років. Ця пільга може застосовуватися для тих підприємств, які працюють на загальній системі оподаткування.

4) Запровадження податкових інструментів стимулювання інноваційної діяльності. Максимально ефективним буде запровадження для

суб'єктів малого бізнесу інноваційного податкового кредиту із ставкою 20% і з можливістю компенсації витрат на інноваційні проекти готівкою, якщо у рік реалізації проекту не вистачає прибутку (або він взагалі відсутній), щоб компенсувати витрати.

5) Запровадження стимулів для створення в малому бізнесі висококваліфікованих робочих місць. Сектор малого бізнесу формує резерв для створення значної кількості робочих місць. Проте, на відміну від потужних корпорацій, суб'єкти малого підприємництва є більш чутливими до витрат, які пов'язані зі створенням додаткових робочих місць. У зв'язку з цим необхідно вжити комплекс заходів, які б знижували навантаження на ліквідність малих підприємств у зв'язку з розширенням штату. Цього можна досягти завдяки запровадженню на певний період зниженої ставки ЄСВ, який роботодавець – мале підприємство сплачує за додатково зайнятих працівників.

Висновки. Отже, ситуація щодо функціонування малого підприємництва в Україні залишається на стадії становлення. Таким чином, основними шляхами покращення малого підприємництва в Україні є створення нормативно-правової бази за сприятливих умов, вдосконалення податкової політики та забезпечення раціонального функціонування спрощеної системи оподаткування. Необхідно створити механізм ефективної взаємодії між державою та підприємницьким сектором для ефективного розвитку малого підприємництва в Україні. Але водночас залишається багато невирішених проблем, а державна політика в галузі реформування порядку нарахування єдиного соціального внеску для фізичних осіб-підприємців демонструє, що малий бізнес сьогодні не є пріоритетом державної уваги.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Анацька І. Сучасний стан та проблеми розвитку малого бізнесу в Україні. URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK_44_60.
2. Варналій З. Мале підприємство в умовах ринкового господарювання. Економіка і організація управління. 2016. № 1. С. 58–79.
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV станом на 25 березня 2017 року. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
4. Ганенко А. Розвиток підприємств малого бізнесу в Україні. Вісник КНУТД. 2016. № 3(99). С. 17–25.
5. Жук В. Мале підприємництво як джерело економічного розвитку у високорозвинених країнах. Вісник Чернігівського державного технологічного університету. 2014. № 3(75). С. 134–145.
6. Про Національний банк України: Закон України від 22 березня 2012 року № 4618-VI станом на 25 березня 2017 року. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4119-17>.
7. Податковий кодекс України станом на 20 вересня 2015 року № 2755-IV (зі змінами і доповненнями) / Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
8. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22 березня 2012 року № 4618-VI станом на 25 березня 2017 року. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.
9. Тимченко О. Проблеми та перспективи розвитку малого підприємництва в регіонах України. Ефективна економіка. 2015. № 6.
10. Болотова Г. Спрощена система оподаткування: стислий огляд можливих змін. URL: <http://www.iepd.dn.ua/?p=3165>.
11. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2016 року № 385. URL: www.kmu.gov.ua/document/247566233/P0385-00.doc.
12. Деренко О. Міжнародний досвід державного регулювання та підтримки малого підприємництва. Бізнес Інформ. 2016. № 5. С. 97–104.
13. Поповенко Н., Ганенко О. Державна підтримка розвитку малого бізнесу в Україні. Економіка: реалії часу. 2015. № 1(2).

REFERENCES:

1. Anatska I. (2016). Current state and problems of small business development in Ukraine, *Efektivna ekonomika*, [Online], available at: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK_44_60 (Accessed 15 May 2016).
2. Varnalii Z. (2016). Small enterprise in conditions of market economy, *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, no. 1, p. 58–79.
3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2017). Economic Code of Ukraine, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (Accessed 16 August 2003).
4. Hanenko A. (2016). Development of small business enterprises in Ukraine, *Visnyk KNUVD*, no. 3(99), p. 17–25.
5. Zhuk V. (2014). Small business as a source of economic development in highly developed countries, *Visnyk Chernihivskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu*, no. 3(75), p. 134–145.
6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2017). The Law of Ukraine “About the National Bank of Ukraine”, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4119-17> (Accessed 22 August 2012).
7. The Verkhovna Rada of Ukraine (2017). Tax Code of Ukraine, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Accessed 20 September 2015).
8. The Verkhovna Rada of Ukraine (2017). The Law of Ukraine “About development and state support of small and medium enterprises in Ukraine”, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4618> (Accessed 22 March 2012).
9. Tymchenko O. (2015). Problems and prospects of small business development in the regions of Ukraine, *Efektivna ekonomika*, [Online], no. 6.
10. Bolotova H. (2016). Simplified taxation system: A brief overview of possible changes, *Efektivna ekonomika*, [Online], available at: <http://www.iepd.dn.ua/p3165> (Accessed 08 November 2016).
11. The resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine (2015). State Strategy for Regional Development up to 2020, available at: www.kmu.gov.ua/document/24756 (Accessed 08 May 2015).
12. Derenko O. (2016). International experience of state regulation and support of small business, *Biznes Inform*, no. 5, p. 97–104.
13. Popovenko N. (2015). State support for small business development in Ukraine, *Ekonomika: realii chasu*, no. 1(2).

Steshenko O.O.

*Postgraduate Student at Department of Accounting,
University of State Fiscal Service of Ukraine*

STATE REGULATION OF DEVELOPMENT OF SMALL BUSINESS IN MODERN CONDITIONS

The article considers peculiarities of the state's activity in regulating the development of small business in Ukraine and its impact on the national economy. The role of state regulation of small business development in modern conditions is researched. Also, the main problems of small business development in Ukraine are considered and a set of measures for their solution is proposed. State regulation of small business is a system of economic, social, organizational, legal, and political provision of a favourable business climate for the formation and development of small business. Realization of a fair regulatory policy of the state in the sphere of small business promotes the realization of its potential as one of the vectors of economic growth. The main ways of improving the development of small business in Ukraine include the creation of a regulatory framework favourable conditions, as well as improvement of tax policy and ensuring the rational functioning of the simplified taxation system. It is necessary to create a mechanism for effective interaction between the state and the entrepreneurial sector for the effective development of small business in Ukraine. But at the same time, many unresolved issues remain, and the state policy in reforming the procedure for accruing a single social contribution for individual entrepreneurs demonstrates that small businesses today are not a priority of state attention. The ambivalence of the situation is that attracting foreign investors to this sector will not be successful due to the neglect of the problems of small business by the state. Thus, the necessity of expansion of state support for small business entities is grounded.